

Załącznik do Uchwały LXVII/590/2023

Rady Gminy Świąciechowa

z dnia 21 grudnia 2023r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA ROK 2024**

WSTĘP

Przemocą domową w myśl ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

Przemoc domowa jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym, która niesie za sobą dotkliwe konsekwencje dla wszystkich osób, których dotyczy, osoby doznające przemocy domowej, osoby stosujące przemoc domową oraz jej świadkowie.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Znęcanie się nad bliską osobą jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc domowa rzadko jest incydentem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Znaczący wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowisku domowym z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem na rozwiązanie konfliktów jest przemoc.

Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Alkohol bowiem osłabia kontrolę nad i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania nad złością i gniewem na trudności. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający zachowanie.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia, np. popychanie, bicie, kopanie, szarpanie, duszenie, krępowanie ruchów, przypalanie papierosem itp.
2. Przemoc psychiczna – zawiera przymus i groźby, np. obrażanie, wyzywanie, osądzanie, krytykowanie, straszenie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu itp.
3. Przemoc seksualna – to zachowanie mające na celu zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, zachowania naruszające intymność np. wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych itp.
4. Przemoc ekonomiczna – wiąże się z celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawieniem środków do życia lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np. niszczenie rzeczy, kradzież, zabieranie pieniędzy, zaciąganie kredytów bez zgody partnera, sprzedawanie osobistych rzeczy itp.
5. Zaniedbanie – wiąże się z niezaspokajaniem podstawowych potrzeb, np. jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, uniemożliwienie dostępu do miejsc zaspokożenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka itp.

Przemoc domowa jak już wcześniej wspomniano rzadko bywa zjawiskiem jednorazowym. Cechuje ją pewnego rodzaju prawidłowość, czy powtarzalność zachowań. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

1. Faza narastania napięcia - charakteryzuje pojawieniem się coraz większej liczby sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny wzrost napięcia w związku. Sprawca staje się drażliwy, każdy szczegół jest dobrym pretekstem do wszczęcia konfliktu i awantury.
2. Faza ostrej przemocy – napięcie, które narastało w sprawcy, znajduje upust. Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych, które mogą objawiać się biciem pięściami, przedmiotami (książką, kablem, paskiem itp.).
3. Faza miodowego miesiąca – sprawca po wyładowaniu swoich emocji wie, że przekroczył granicę, zaczyna przeproszać, szczerze żałuje swojego zachowania, okazuje ciepło, miłość, przynosi kwiaty, prezenty, dba o drugą stronę.

I. Skala zjawiska przemocy w domowej na terenie Gminy Świąciechowa.

Szacowanie skali zjawiska przemocy domowej jest bardzo trudne. Są to zachowania nieakceptowane społecznie, toteż wielu prawdopodobnie ukrywa takie fakty.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy domowej.

A. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Święciechowa.

Gmina Święciechowa liczy 9580 mieszkańców (na dzień 31.12.2022 r.)

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lesznie na koniec grudnia 2022 r. wynosiła 96 osób, w tym bezrobotni dłużej 29 osób.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Święciechowie wynosi 120, w tym 210 osób w rodzinie (na dzień 31.12.2022 r.) Do najczęstszych powodów udzielania pomocy zalicza się: długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo.

B. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Święciechowa na podstawie analizy danych Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na terenie Gminy Święciechowa przemoc domowa występuje w środowiskach o różnym statusie społecznym. Dominującym problemem jest alkoholizm, a następnie zaburzenia psychiczne.

W ujawnionych przypadkach przemocy domowej lub w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że w danym środowisku występuje przemoc prowadzona jest tzw. Procedura „Niebieskiej Karty”.

Ze statystyk Zespołu Interdyscyplinarnego w Święciechowie wynika, że w roku 2022 r. założono 8 Niebieskich Kart.

Tab. 1 Liczba założonych Niebieskich Kart w Gminie Święciechowa w latach 2020-2022

Lata	Liczba Niebieskich Kart	Liczba osób	Liczba dzieci
2020	10	42	15
2021	9	28	10
2022	8	25	8

Źródło: opracowanie własne (dane na dzień 31.12.2022 r.).

Tab. 2 Liczba przeprowadzonych interwencji Policji w Gminie Święciechowa w latach 2020 – 2022

Lata	Liczba interwencji domowych ogółem	W tym dotyczące przemocy domowej
2020	25	13
2021	22	6
2022	9	3

Źródło: dane Rewiru Dzielnicowych w Święciechowie (dane na dzień 31.12.2022 r.).

II. Cele programu.

Celem głównym tworzenia programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej. Istotnym jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę osób doznających przemocy domowej, jak na edukowanie osób stosujących przemoc, korygowanie agresywnych zachowań i postaw.

Cele szczegółowe:

- 1 Wpieranie i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

Zadania:

- 1.1. Diagnoza i monitoring skali zjawiska przemocy domowej.
 - 1.2. Udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej osobom dotkniętym przemocą.
 - 1.3. Udzielania wsparcia poprzez pracę socjalną.
 - 1.4. Udzielania informacji o instytucjach oraz możliwościach uzyskania pomocy.
 - 1.5. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
 - 1.6. Uruchomienie i prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób doznających przemocy.
 - 1.7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, przemocy domowej, narkomanii.
- 2 Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc.

Zadanie:

- 2.1. Interweniowanie oraz reagowanie służb na stosowanie przemocy domowej.
 - 2.2. Monitorowanie zachowanie osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej.
- 3 Zwiększenie kompetencji służb społecznych.
- Zadanie:**
- 3.1. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli różnych grup zawodowych zaangażowanych w pracę na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.
- 4 Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.

Zadania:

- 4.1. Rozpowszechnianie w środowisku lokalnym informacji o programach profilaktycznych i korekcyjno – edukacyjnych.
- 4.2. Kolportaż materiałów informacyjnych.

III. Adresaci programu.

Program skierowany jest do:

1. ogółu społeczeństwa, w tym zagrożonych przemocą domową;
2. osób doznających przemocy domowej;
3. osób stosujących przemoc domową;
4. świadków przemocy domowej;
5. wszystkich instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

IV. Realizatorzy programu.

Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Święciechowie przy współpracy z następującymi instytucjami:

1. Posterunek Policji,

2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. placówki oświatowo - wychowawcze,
4. Zakład Opieki Zdrowotnej,
5. organizacje pozarządowe,
6. parafie,

Institucje współpracujące w realizacji programu:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie
2. Sąd Rejonowy w Lesznie
3. Poradnie leczenia uzależnień
4. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Lesznie
5. inne

V. Przewidywane efekty działań wynikających z realizacji programu.

1. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób doznających przemocy.
2. Usprawnienie systemu pomocy osobom dotkniętym przemocą.
3. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy.
4. Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy.

VI. Źródła finansowania programu.

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na rok 2024 w Gminie Świąciechowa są:

1. środki własne
2. środki zewnętrzne

VII. Monitoring programu.

Ocena programu będzie odbywać się poprzez sporządzanie rocznego sprawozdania z realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w danym roku kalendarzowym, które zostanie przedłożone do końca marca każdego roku Radzie Gminy Świąciechowa z potrzebami związanymi z realizacją zadań w kolejnym roku.

Podstawy prawne programu:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 ze zm.).

4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. - Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks Karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.)
6. Uchwała Nr XXXV/282/2014 Rady Gminy Święciechowa z dnia 08 września 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Święciechowa na lata 2014 – 2024.